

บันทึก

เรื่อง ข้าราชการกรมโยธาเทศบาล ๓ นายขอรับบำนาญ

(๑) ข้าราชการ ๓ นายนี้ร้องว่าตนควรมีสิทธิได้รับบำนาญตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๑ แต่เนื่องจากการปรับปรุงตำแหน่งตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๖ จึงได้ถูกกลดลงมาเป็นชั้นเสมียน

(๒) วันรับราชการของข้าราชการทั้ง ๓ มี ดังนี้

นายเสียม แสงธรรม ๑๙ ปี

นายแซม สังขวสี ๑๑ ปี

นายปุย มาลัยแมน ๑๑ ปี

(๓) ในปี พ.ศ. ๒๔๗๗ เกิดมีปัญหาขึ้นว่า ข้าราชการทั้ง ๓ นี้เมื่อถูกปลดออกจากราชการควรจะได้รับบำเหน็จหรือบำนาญ

(๔) ตำแหน่งของข้าราชการทั้ง ๓ เป็นดังนี้

ก่อนปี พ.ศ. ๒๔๗๖ อยู่ในตำแหน่งอัตราเงินเดือน ๖๕ - ๕ - ๙๐ บาท

ภายหลังปี พ.ศ. ๒๔๗๖ (ปรับปรุงตำแหน่งใหม่) อยู่ในตำแหน่งอัตราเงินเดือน ๕๕ - ๕ - ๗๕ บาท

(๕) กระทรวงการคลังยอมรับว่า ถ้าออกก่อนปรับปรุงก็อยู่ในเกณฑ์ที่ควรจะได้รับอยู่ ๒ คน คือ นายเสียม และนายแซม ทั้งนี้แสดงให้เห็นได้ชัดว่าก่อนการปรับปรุงข้าราชการทั้งสองนี้ ได้รับเงินเดือนสูงกว่า ๘๐ บาท และอีกคนหนึ่ง (นายปุย) ได้รับต่ำกว่า ๘๐ บาท

ข้อสังเกตที่กล่าวนี้อยู่ภายใต้บังคับของประกาศตารางเทียบตำแหน่งและยศข้าราชการพลเรือน ซึ่งสภาการคลังได้รับพระบรมราชโองการใส่เกล้าฯ ให้ประกาศเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๗๑

หลังจากการปรับปรุงแล้ว ข้าราชการทั้ง ๓ ได้รับเงินเดือนจริง ดังนี้

นายเสียม ๗๐ บาท

นายแซม ๗๐ บาท

นายปุย ๕๕ บาท

(๖) ส่วนนายปุยนั้น ดูเหมือนว่าไม่มีสิทธิจะได้รับบำนาญเลย เพราะเหตุว่า นายปุยไม่เคยได้รับเงินเดือนสูงกว่า ๘๐ บาท (ซึ่งเทียบเท่าสัญญาบัตร)

(๗) ส่วนนายเสียมและนายแซมนั้น ในเบื้องต้นน่าจะถือว่า การที่ยังคงรับราชการต่อมาภายหลังจากการปรับปรุงคือตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๖ ถึง พ.ศ. ๒๔๗๗ นั้น เป็นการสะสมสิทธิในอันที่จะได้รับบำนาญเสียแล้ว

(๘) ข้อสังเกตเพิ่มเติมพิเศษ คณะกรรมการกฤษฎีกาตกลงเห็นชอบแล้วว่า คำตอบที่ให้ไว้ข้างต้นนั้นเป็นการถูกต้องในทางกฎหมาย แต่ในทางยุติธรรมแล้ว คำตอบนี้ยังไม่เป็นที่พึงพอใจนัก การยกกฎหมายขึ้นใช้บังคับโดยเคร่งครัดไม่มีการผ่อนปรนนั้น ทำให้เกิดผล ดังนี้ คือ ข้าราชการ (เช่นนายเสียม) ซึ่งมีสิทธิที่จะได้รับบำนาญโดยได้รับราชการมาเป็นเวลา ๑๔ ปีเศษ อาจต้องเสียสิทธิที่จะได้รับบำนาญ เพียงเพราะเหตุที่เขาคงรับราชการอยู่ต่อมาในเมื่อรัฐบาลได้ลดอัตราเงินเดือนลง ซึ่งเขาเองมิได้รู้เห็นยินยอมหรือมีความผิดแต่ประการใด และมิได้รับคำบอกกล่าวแต่ประการใดเลยว่าเขาจะพึงต้องรับผลเช่นนี้ ฐานะของข้าราชการซึ่งถูกลดเงินเดือน และได้ถูกตัดสิทธิที่จะรับบำนาญ-เพราะเหตุนี้ เป็นเรื่องที่น่าสนใจมาก จนถึงกับ เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติได้มีหนังสือถึงเสนาบดีกระทรวงต่าง ๆ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๕ แจ่มติของคณะกรรมการราษฎรในเรื่องการปรับปรุงอัตราเงินเดือน ซึ่งมีความว่า ในการคำนวณบำเหน็จบำนาญในเบื้องต้น ถ้าปรากฏว่าข้าราชการผู้ใดในวันออกจากราชการรับบำเหน็จหรือบำนาญมิได้เลื่อนตำแหน่งขึ้นรับเงินเดือนสูงกว่าจำนวนที่รับอยู่ในปัจจุบัน ก้อนุญาตให้ใช้เงินเดือนที่เคยรับอยู่ก่อน-ลดลงมาเป็นเกณฑ์-คำนวณได้^๑ ข้อความที่กล่าวนี้ (ขอให้ดู ถ้อยคำในตอนต้นของหนังสือนั้น) ใช้เฉพาะแก่ข้าราชการชั้นสูงเท่านั้น หาได้ใช้ตลอดถึง ข้าราชการชั้นต่ำไม่^๒ แต่การแบ่งแยกเช่นนี้เป็นการขัดกับหลักความยุติธรรม และหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย ฉะนั้นถ้าจะระลึกว่าบำนาญตามกฎหมายที่ใช้อยู่ในบัดนี้ ไม่เคยถือว่าเป็นสิทธิ แต่หากเป็นส่วนหนึ่งของพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแล้ว การที่จะยกความยุติธรรมขึ้นพิจารณาให้ได้รับผลอันถูกต้อง จึงเป็นการง่ายขึ้น ฐานะเช่นนายเสียม หรือคนอื่นเหล่านี้จะยกขึ้นพิจารณากันเสียใหม่อีกสักครั้งหนึ่งเพื่อหลีกเลี่ยงความยุติธรรมที่เห็นชัดเช่นนี้จะไม่ได้หรือ? และขยายข้อบังคับของกระทรวงการคลังให้ครอบคลุมถึงข้าราชการชั้นต่ำ หรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลานี้ โดยยอมให้บำนาญในกรณีพิเศษเช่นนี้เสียมิได้ทีเดียวหรือ? เพราะว่าบำนาญนั้นก็คงเป็นจำนวนเพียงเล็กน้อย ซึ่งแล้วแต่รัฐบาลจะกำหนดให้ตามที่เห็นควร กับอีกประการหนึ่ง พึงสังเกตว่า กรณีซึ่งจะต้องยกขึ้นพิจารณานี้ตามธรรมดาที่เป็นแต่เพียงกรณีเฉพาะกาลชั่วคราวซึ่งเกิดขึ้นเนื่องจากพฤติการณ์พิเศษในยามเศรษฐกิจตกต่ำและในเมื่อมีการตัดทอนรายจ่ายเท่านั้น

(ลงชื่อ) เดือน บุญนาค

(นายเดือน บุญนาค)

เลขาธิการ

^๑ ข้อ ๓ ของหนังสือเสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๕

^๒ เพราะเหตุว่าในเวลานั้นยังมิได้มีการตัดเงินเดือนข้าราชการชั้นต่ำ

คณะกรรมการกฤษฎีกา
๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๘